

עין משפט
גר מצוה

יח:

סוכה פרק ראשון סוכה

מסורת הש"ס

ק"א א מ"י פ"ו מ"ג
שנת הלכה לה סנה
עשר א טו"ט ע"ה א"ה
ש"ס פ"ק ב ט"ה"ה"ה

רבינו חננאל

פי תקרה יורד וסותם,
כלומר רואין דברת כאילו
קצה הסכך יורד וסותם,
כדקיימא לן גזא אחיה
מחיצתא, ולא ספקין
אכולי בתים העשירי
לביתם ואחורי הבית
נעשין כותלי הסוכה, רבא
אמר פסולה, לא אמרין
פי תקרה יורד וסותם
אלא בעינן שלשה דפנות
הגרות לעין כי הן
לסוכה, לימא פלוגתא
רב ושמואל פליגי,
דאמרו אכסדרה בבקעה,
טון שפומי ד' עמודים
בבקעה וסכך עליהן,
רב אמר מותר לטלטל
כבודה ושמואל אמר אין
מטלטלין בה אלא כד'
אמות, ורובין לה, אליבא
דשמואל כולי עלמא לא
פליגי.

ולמאי דפי' בקונטרס דלאביי פי תקרה יורד וסותם מכלל דקשה
דהא לבתר הכי מסיק דכי אפחית דופן אלמנעית ונשתיר צבוכה שמי
דפנות וזו כנגד זו כמין מצוי מפולג דכהא מורי אביי דלא אמרין פי
תקרה יורד וסותם כ"ש כאן דלין לה דפנות כלל ומיהו בקונטרס חילק
משום דהתם מייירי בתלר בלא
אכסדרה דפירש לדיך דאמרת פי
תקרת אכסדרה יורד וסותם תימא
נמי צבוכה העשויה בתלר מסוככת
צבוכים עבדי שאין רחבים ד' ונפחת
דופן האמצעי ושנים מכלן ומכלן
קיימין מכשרת לה נמי על ידי פי
תקרה שלה ותימא זה פי תקרת
נפרים יורד וסותם אמר ליה צבוכה
מודינא לך כיון דלאיר פתוח לנגדה
דמיא למצוי מפולג ועשוי לקפידריא
ולבקעת רביס משמע מתוך פירושו
שרצה לפסול יותר לפי שאיר החצר
מקף סביב לסקך מהיכה דתקרת
האכסדרה מקפת לו משום דהאי דמי

אמרין פי תקרה יורד וסותם רבא אמר
פסולה לא אמרין פי תקרה יורד וסותם
אמר ליה רבא לאביי לדיך דאמרת פי
תקרה יורד וסותם אפילו הפחית דופן אמצעי
אמר ליה מודינא לך בההיא דהוה ליה כמבוי
המפולש לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב
ושמואל קמפילגי דאחמר אכסדרה בבקעה
רב אמר מותר לטלטל בבבולו דאמרין פי
תקרה יורד וסותם ושמואל אמר אין מטלטלין
בה אלא כד' אמות דלא אמרין פי תקרה
יורד וסותם אליבא דשמואל כ"ע פליגי
כ"י

אותה לפני הבית ודופן הבית סותמה מאחריה: לא אמרין פי
תקרה יורד וסותם, וטעמא מפרש בעירובין (דף קז:): בלרבע
דפנות לית ליה אהל אס הימא שס דופן שלימה אית ליה יורד
וקותם בחדריתתא, לימא כו' אביי כרב ורבא כשמואל: אליבא דשמואל
כולי עלמא לא פליגי, כן פירוש סוגיא זו בכל מקום שיכול להעמיד
דבר אחד מתן שלא במחלוקתן של אחרים ודברי השני אינו יכול
להעמיד אלא במחלוקת אומר כן, אליבא דשמואל ודאי כדקאמרת הוא
דרכא לחודיה הוא דאמר כשמואל ואביי אינו יכול להעמיד דבריו
כשמואל וחליבא דשמואל לא פליגי אביי לתימר כשרה דנה לעיני
שכח דמחילות פי תקרה להלל אכסדרה עבדי שהתקרה לנורך
אכסדרה נעשית לה שרי להו שמואל בסמימת פי תקרה כל שכן
לענין סוכה שלא לשם סוכה נעשה שהרי חוץ לחללה של אכסדרה
היא נעשית ומחילות לנורך חוץ עשויות ולא לנורך חוזה להן:
כ"י

התם אמר אביי כאן פי תקרה יורד וסותם מינו דשיך לנגי אכסדרה שאינה מפולשת דהוה אמרין פי תקרה אס הימא לריכה מהני
נמי לנגי סוכה המפולשת ומיהו לפי מה שפירשתי קשיא דמשמע פרק כל גגות (שם דף קז:): דמפולשת מכשר נמי אביי דאמר ליה רבא
לאביי ונמי אמרין מחילה לאיסור והא סיקך ע"ג אכסדרה שיש לה פלימין כשרה ואלו השוה את פלימיה פסולה אמר ליה לדידי כשרה
לדיך סילוק מחילות היא והשתא יש לה פלימין דהתם לא הוי כ"ש לה פלימין דהכא דעל כרחק צבוכה דהתם פליגי וחוה פי'
דשעמין דהתם לפי מה שפירש בקונטרס שם דסיקך על גבי אכסדרה שיש לה פלימין יש לה שמי דפנות ההלכתן לארצה ועשויה
כמבוי ונדופן שלישי קבועים עמודים צויות ויש להן טפח כשרה דתמן שמים ההלכתן ושלשית אפילו טפח ואפילו השוה את הפלימין
שבה שמי מחילות כחוכה אלא מחילות הראשונות וגמלא פלימין עומדין בין ב' המחילות מכלן וכן ב' המחילות מכלן ובתוך אכסדרה
אין נראה פסולה דאין לה אהל שמי מחילות לדידי כשרה ופי דפליגא על גבי מילתא דאפילו אין לה שום מחילה דאית לי פי תקרה יורד
וקותם דתם אכסדרה תחובין לו קורות מלמעלה מעמוד לעמוד שעליהן נותנין את התקרה והגן קורות יש להן פה דהיינו תקרה שאינה
עגולה אלא מרובעת ולדיך נמי דאמרת פסולה אין כאן מחילה לאיסור דהכא היינו טעמא שסילק מכלן את הפלימין ואת המחילות
הראשונות על ידי מחילות הללו ומעמידה על אלו לבדן והשתא על מה שחילק בקונטרס בין מפולשת לאיר החצר למפולשת לאכסדרה
ימא אהל לפי מה שפירשתי קשיא וירך לומר דשמי דפנות דהתם ללו מפולשות וזו כנגד זו אלא כמין גאם כדפריש' והפלימין
צמקום שלישי שם טפח וארבע פלימין לארבע וזוהי של אכסדרה שכן דרך להושיב קורות מעמוד לעמוד לצנות עליהם קמת
האכסדרה ואתן העמודים צולטין בראשי הדפנות צמקום טפח וכשהשוה פלימה שעשה מחילות אחרות כנגד אותן שמים כמין גאם
מכפסם לפלימין ואין נראה בתוך הסוכה ומ"מ לאביי כשרה מכה פי התקרה אפילו ליכא מחילות כלל ומיהו פלימין דשעמין דפליגי
בהו באדיך ליטנא מכה לבד לרין לאוקומי צמקום פלימין הרבה ואין שם מחילות כלל אלא הגן פלימין נעשית מחילות לסוכה מכה
לבד ואם בלא להשוות להיא דעירובין וביש לה שמי מחילות הפלימין לזוית לריכין אלו לומר שיש לכל זית שמי פלימין סתמין
זה לזה בתוך שלש ואין צבובין טפח אלא מכה לבד וכ"ש דנחא ליה טפי טעמא דרבא דמניין למימר דקסדר גמירי טפח בלא
לבד דלא אמרין לבד אלא למחילות שלימות ולא למחילה של טפח:

(א) עירובין (סנה) [ב] ד' ז'
(ב) וכן רש"י.

הגרות הב"ח

עבדי שאין רחבים ד' ונפחת דופן
האמצעי ושנים מכלן ומכלן קיימין
מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה
ומימא זה פי תקרה יורד וסותם:
מודינא לך צבוכה, דכיון דלאיר
פתוח לנגדה דומיא דמצוי מפולג
ועשוי לקפידריא לנקיעת רביס:
לימא אביי ורבא, קא סלקא דעמיא
טעמא דרבא משום דקסדר כחד דופן
או צבוכים אמרין יורד וסותם אהל
בכל ד' לא אמרין: צבוכה, ליהי
נקט צבוקה דמתוך שאינה סמוכה
לצית אין לה דפנות שאין עושין דפנות
לשם אכסדרה אהל פעמים שעושין

מוסף רש"י.

אכסדרה בבקעה,
אכסדרה מקורה כנג חלק
עבליה עלו וחינו משופע
והוא קרוי שכלל הש"ס
ועירובין (כה) הכקעה
כמחלות, מלאמרתן מציאות
השבת (שבת ו'): ואכסדרה
זו פירוש מדי רוחותיה
ועמד קרייה על ד'
יחודות ונפתן ד' קורות
מחמת לימד ועליהן מסבין
הסבין, ואתן הקורות קר
פי תקרה, והאי דנקט
בקעה משום דבעי סתם
אכסדרות סמוכות להיקף
בית או חצר, וחליבא מחילה
אחת או שמים ומודה
שמיאל הם דמטלטלין
(עירובין ב').

העשויה בלמעט חצר ומסוך צבוכים
עבדי שאין רחבים ד' ונפחת דופן
האמצעי ושנים מכלן ומכלן קיימין
מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה
ומימא זה פי תקרה יורד וסותם:
מודינא לך צבוכה, דכיון דלאיר
פתוח לנגדה דומיא דמצוי מפולג
ועשוי לקפידריא לנקיעת רביס:
לימא אביי ורבא, קא סלקא דעמיא
טעמא דרבא משום דקסדר כחד דופן
או צבוכים אמרין יורד וסותם אהל
בכל ד' לא אמרין: צבוקה, ליהי
נקט צבוקה דמתוך שאינה סמוכה
לצית אין לה דפנות שאין עושין דפנות
לשם אכסדרה אהל פעמים שעושין